

Michael Sagulin: Lahjakkuus ja opettaminen

Mitä on lahjakkuus?

Lahjakkuus on osittain hankala määritellä, koska termillä on ymmärretty eri aikoina eri yhteiskunnissa eri asioita. Muun muassa vuonna 1986 julkaistussa *Conceptions of Giftedness*-teoksessa on esitetty 19 erilaista näkemystä lahjakkuuden olemuksesta. Vielä 1900-luvun alkupuoliskolla lahjakkuus nähtiin pitkälti synonyymina älykkyydelle, nimenomaan vieläpä yleiselle älykkyydelle, jota tavallinen kaduntallaaja ymmärtää mitattavan älykkyystesteillä. Uusikyläkin toteaa, että älykkyystesteillä mitattu älykkyys osoittaa kielellisen lahjakkuuden tai järkeilykyvyn yksilöllistä tasoa. Lahjakkuutta on kuitenkin monia satoja eri lajeja, joista esim. musiikillinen lahjakkuus on yksi muiden joukossa. (Uusikylä 1994: 36-37, 44).

Lahjakkuutta tunnistettaessa älykkyystestit eivät siis saa olla ainoa peruste. Tämän lisäksi Kaufman ja Harrison suosittelevat haastattelemaan vanhempia ja opettajia sekä tarkastelemaan yksilön luovia tuotoksia. Edellä mainitun *Conceptions of Giftednessin* toimittajat Sternberg ja Davidson esittävät kyseisessä teoksessa lahjakkuusteorioita, jotka voidaan jakaa joko eksplisiittisiin tai implisiittisiin teorioihin. Sternberg ja Davidson jakavat eksplisiittiset teoriat edelleen kahteen alalajiin: kognitiivisiin ja kehitysteorioihin. Implisiittisiä teorioita ei voida empiirisesti testata, kuten ”tieteellisempiä” eksplisiittisiä teorioita. Kehitysteorioiden mukaan lahjakkuus on sidoksissa aikaan ja kulttuuriin. Niiden mukaan ”lahjakkuus on seurausta inhimillisten, yksilöllisten ja yhteiskunnallisten tekijöiden välisestä monimutkaisesta vuorovaikutuksesta” (Uusikylä 1994: 45). Lahjakkuus ei siis ole synnynnäinen piirre, vaan se kehittyy koko ihmiselämän ajan. Lahjakkuus kehittyy ja muotoutuu sosiaalisessa ympäristössä, joten yksilön ja ympäristön vuorovaikutuksella on

tärkeä osuus lahjakkuutta määriteltäessä. Tutkimukset ovat myös osoittaneet, että esim. taiteellisesti lahjakas tarvitsee työssään monia eri lahjakkuuden aloja, niin luovaa lahjakkuutta kuin älyllistäkin. Näin ollen lahjakas yksilö omaa useita eri lahjakkuuden lajeja. (Uusikylä 1994: 44-45, 48).

Kuten jo useaan otteeseen tämänkin esseen aikana on ehditty todeta, lahjakkuus on kytköksissä aikaan ja paikkaan. Eri aikoina arvostetaan erilaisia lahjakkuuksia. Tannenbaumin mukaan on olemassa neljää eri lajia lahjakkuuksia:

- harvinaiset ja arvokkaat lahjakkuudet (esim. lääketiede, politiikka)
- lahjakkuudet, jotka eivät ole ihmiskunnan selviytymisen kannalta välttämättömiä (esim. taiteet)
- kiintiölahjakkuudet, työ ei vaadi suurta luovaa panosta (lääkärit, insinöörit, lakimiehet)
- erikoiset lahjakkuudenlajit (ennätyskirjoissa esiteltävät lahjakkuudet).

Tannenbaumin mukaan lasten lahjakkuus tulee nähdä potentiaalina ja kehittynyt lahjakkuus ilmenee vasta aikuisiällä. Tannenbaumin on kuitenkin sitä mieltä, että lahjakkuus ilmenee monilla aloilla ja lapsena. Tannenbaum on mielestäni myös hyvin kiteyttänyt tekijät, joita tarvitaan, jotta lapsena havaitusta potentiaalista ajan saatossa kehittyy todellinen lahjakkuus. Näitä ovat korkeatasoinen yleinen älykkyys, erityiskyvykkyys jollakin alueella, oikea sekoitus nonintellektuaalisia piirteitä (mm. temperamentti, motivaatio), haasteita tarjoava ympäristö sekä hyvä onni. (Uusikylä 1994: 52-54).

Myös jo edellä mainittu Sternberg on loistavasti määritellyt toisesta näkökulmasta lahjakkuutta. Hänen mukaansa lahjakas ihminen kykenee tunnistamaan ongelmia, ei vain ratkaisemaan niitä. Lahjakkaat yksilöt

kykenevät tehokkaaseen kokonaissuunnitteluun, ts. hahmottavat, mihin resursseja on järkevää käyttää ja, mikä Sternbergin mukaan on tärkeintä, he kykenevät löytämään yleisiä ongelmanratkaisumalleja ja oppivat nopeasti kokemuksesta ja tekemistään virheistä. Sternbergin mukaan lahjakkaat ovat hyvin taitavia myös tiedonhankinnassa, he osaavat erottaa tärkeän ja vähemmän tärkeän informaation toisistaan. (Uusikylä 1994: 62, 63, 65).

Mitä on temperamentti?

”Kaikkien teorioiden mukaan temperamentti on synnynnäisten valmiuksien tai taipumusten kokoelma, joka määrää ihmisen yksilöllisen ja hänelle ominaisen reagoimis- tai käyttäytymistyylin” (Keltikangas-Järvinen 2008: 23). Temperamentti siis selittää osittain ihmisen käyttäytymistä ja on persoonallisuuden pohjana. Temperamentti selittää yksilön tunteen tai kokemuksen, muttei sitä, miten tilanteissa toimitaan. Toisin sanoen se siis selittää, miksi jotkut ihmiset ovat kärsimättömiä, kun toiset taas eivät ole. Temperamentti ei kuitenkaan selitä esimerkiksi sitä, miten yksilö osoittaa kärsimättömyytensä. Se ei siis kuvaa universaaleja käyttäytymismalleja, vaan jokaiselle ihmiselle yksilöllisiä piirteitä, niitä eroja, joilla ihmisiä voidaan kuvata yksilöinä. Jotta jotakin piirrettä voidaan pitää temperamentin piirteenä, sen tulee täyttää pysyvyyden, perinnöllisyyden ja varhaisen ilmaantumisen kriteerit. (Keltikangas-Järvinen 2008: 23-24, 28, 36).

Temperamentti on ihmisen pysyvä piirre, taipumus reagoida tietyllä tavalla siis säilyy koko ihmisen eliniän. Vaikka temperamentti siis säilyy läpi elämän, vähenee sen merkitys elämäkokemuksen ja vanhenemisen myötä. ”Kasvatus ja kulttuurin odotukset ohjaavat ja muokkaavat temperamenttia osoittamalla, miten temperamentti saa näkyä ja miten sitä on soveliaista osoittaa” (Keltikangas-Järvinen 2008: 32). Kun temperamentti ja ympäristön vaatimukset eivät ole ristiriidassa keskenään, kutsutaan yhteensopivuutta termillä *goodness*

of fit. Mikäli yksilön temperamentti taas huonosti soveltuu ympäristön odotuksiin ja vaatimukseen, kutsutaan sitä termillä *poorness of fit*. Mikäli yksilö joutuu tällaiseen *poorness of fit* -tilanteeseen, hän ei koskaan tunne olevansa kotonaan eikä ympäristön toimintatapa ole koskaan yksilölle luonteva. Yksilössä ei ole mitään vikaa, häneltä vain odotetaan liikaa tai aivan vääriä asioita. Toisin sanoen *poorness of fit* on sama kuin stressi eri termillä ilmaistuna. ”Ihmisen ominaisuuksien ja ympäristön vaatimusten välillä on ristiriita, ja ihminen voi sen seurauksena huonosti” (Keltikangas-Järvinen 2008: 38) eikä siksi siis pysty parhaimpiin suorituksiinsa. (Keltikangas-Järvinen 2008: 29,32, 36).

Temperamentti ei ole valmis toimintamalli tai yksilön lopullista käyttäytymistä, vaan nimenomaan taipumus tai valmius. Temperamenttipiirteiden erottaminen persoonallisuuden piirteistä ja esimerkiksi käyttöhäiriöistä on haastavaa, koska temperamentti on nimenomaan persoonallisuuden pohjana. Koska temperamentti on taipumus, ihminen itse päättää, miten hän tämän taipumuksensa ilmaisee ja käyttää sitä. Sitä ei tarvitse muuttaa, vaan siitä johtuva käytös täytyy saada oman itsekurin ja ohjauksen alaiseksi. Tieto omasta temperamentista auttaa ymmärtämään yksilöllisyyttä, mutta se ei johda kaikenlaisen käyttäytymisen hyväksymiseen. Se ei siis oikeuta lasta esim. häiriköimiseen tai muiden kiusaamiseen. (Keltikangas-Järvinen 2008: 48-49, 52).

Musiikillinen lahjakkuus

Kari Ahonen toteaa kirjassaan *Johdatus musiikin oppimiseen* musikaalisuuden käsitteen olevan sukua lahjakkuuden käsitteelle (2004: 30). Näin ollen voimmekin mielestäni hyvin puhua musiikillisesta lahjakkuudesta. Arkiajattelussa musiikillisesti lahjakas yksilö mielletään henkilöksi, joka osaa laulaa tai soittaa muita paremmin. Monesti tällaisiin ihmisiin liitetään myös absoluuttinen sävelkorva, ts. ominaisuus tunnistaa sävelkorkeuksia ilman apuvälineitä.

Musikaalisuutta (eli musiikillista lahjakkuutta) on jo pitkään pyrittä havaitsemaan erilaisin testein, josta yhtenä esimerkkinä voidaan mainita Kai Karman pitkäaikainen musikaalisuuden tutkimus ja sen perusteella kehitetty musikaalisuustesti. Testien ongelmana on kuitenkin se, että musiikillinen lahjakkuus ei ole jotain sellaista, jota voitaisiin empiirisesti mitata. Lisäksi useissa musikaalisuustesteissä on havaittu saatavan sitä parempia pisteitä, mitä pidempi yksilön saama harjoitusmäärä on. Toisaalta testien tulosten on huomattu korreloivan heikosti musiikkiopintomenestyksen kanssa. Lisäksi testit korreloivat hyvin vähän keskenään, mikä osoittaa sen, etteivät testit mittaa samaa ominaisuutta. Suurin testien ansio onkin ehkä se, että niillä pystytään paljastamaan vammoja tai häiriöitä testattavien kuulemiskyvyssä. ”Kuulemisen häiriöt liittyvät pääasiassa auditiiviseen tarkkuuteen ja informaation käsittelyyn” (Ahonen 2004: 43). Tällaiset häiriöt vaikuttavat siis paitsi musiikillisten taitojen oppimiseen, myös kielellisiin taitoihin. (Ahonen 2004: 38, 40-44).

Menestyksestä uraa musiikkialalla ei siis voi luoda pelkästään yhdellä ominaisuudella. Kuten jo lahjakkuutta määriteltäessä todettiin, erityislahjakkuus on monien piirteiden yhteissumma. Ei siis tulosta yhdestä ainoasta ominaisuudesta. Musiikilliseen lahjakkuuteen voi sisältyä esimerkiksi tietynlaisia temperamenttipiirteitä (mm. sinnikkyys, peräänantamattomuus), fyysisiä ominaisuuksia (esim. raajojen elastisuus), persoonallisuuden piirteitä ynnä muuta. Lisäksi Ahonen esittää (2004: 48) kirjassaan, ettei lahjakkuus ole korkeatasoisen ja laadukkaan musiikillisen suorituksen tae, sillä ”kansainvälisen tason saavuttaminen vaatii 'lahjakkaimmiltakin' yksilöiltä vähintään 10 vuoden valmentautumisen”.

Lahjakkuuden huomaaminen ja opettajan omat mieltymykset

Lahjakkuus on suhteellinen käsite. Kuten aiemmin tässä esseessä olen tuonut esille, eivät musikaalisuustestitkään kerro koko totuutta yksilön musiikillisesta

lahjakkuudesta. Ahonen toteaaakin kirjassaan (2008: 42), että parhaimman arvion yksilön lahjakkuudesta pystyisi antamaan yksilön oma soitonopettaja. Tässäkin kuitenkin taas ilmenee ongelma. Opettajat ovat ihmisiä siinä, missä muutkin. Heilläkin on oma temperamenttinsa ja persoonallisuutensa, joten lahjakkuuskin vaihtelee heidän omien käytöstapojen ja mieltymysten mukaan. Suomalainen viulupedagogi Lajos Garam (Lehtonen 2004: 67-68) taas on sitä mieltä, että oppilas on älykäs kun hän ymmärtää vaatimisen hyvän tarkoituksen. Tässä Garam Lehtosen mielestä joutuu kehäpäätelmään: ”oppilas on älykäs kun hän oivaltaa vaatimisen hyvän tarkoituksen ja vaatimisen hyvän tarkoituksen ymmärtävä oppilas on älykäs” (68). Allekirjoitan Lehtosen mielipiteen Garamin määritelmästä. Eikö oppilas voi olla lahjakas, vaikka hän haraisikin vastaan? (Uusikylä 1994: 70, Lehtonen 2004: 66-68).

Usein lahjakkuuden ja lahjattomuuden raja kulkee ylempien ja alempien yhteiskuntaluokkien rajojen tuntumassa. ”Lapsi, jonka oma ja vanhempien habitus, puhe ja olemus on vastannut tai ylittänyt opettajan oman statuksen, on tavallisesti saanut lahjakkaan leiman ja sitä edellyttävän käsittelyn” (Lehtonen 2004: 65). Jos lapsi taas on lähtöisin alemmasta yhteiskuntaluokasta, on hän usein ”lahjaton”. Jokaisella musiikkia joskus opiskelleella on varmasti myös omakohtaisia kokemuksia tästä musiikkiopintojensa ajalta. Musiikin saralla usein vankasta ”muusikkosuvusta” lähtöisin oleva yksilö mielletään lahjakkaaksi ilman sen suurempaa kritiikkiä. Tästä Lehtonen osoittaa muutaman mielestäni loistavan esimerkin kirjassaan. Yhdessä näistä muistellaan opiskelujen aikaisia teorialunteja ja opettajan suorastaan imelää suhtautumista yhteen tiettyyn oppilaaseen, joka ei tämän muistelman kertojan mukaan ollut ”millään tavalla erityinen”. Muistelija on vasta myöhemmin tajunnut henkilön kuuluneen varsin arvostettuun suomalaiseen musiikkisukuun. (Lehtonen 2004: 65-66).

Tässä kohtaa opettajilla on siis tavattoman suuri valta arvioida ihmisiä. Se asettaa tiettyjä

ongelmia, sillä lahjakkaan lahjattomaksi leimaaminen saattaa olla itseään ennustavaa. Tällainen yksilö ei välttämättä koskaan puuhaile sellaisen alan parissa, jossa on lahjakas ja näin ollen hänen todellista lahjakkuuttaan ei välttämättä tunnisteta. Toisaalta, kaikkien lahjakkuus ei ilmene varhain. On olemassa yksilöitä, joiden lahjakkuus puhkeaa kukkaan vasta nuoruusvuosina, kuten Uusikylä kirjassaan toteaa (1994: 73). Lisäksi täytyy ottaa huomioon, että musiikillinen lahjakkuuskin koostuu useiden eri piirteiden yhteissummasta ja on näin ollen erilainen riippuen yksilöstä. Loppujen lopuksi, voihan lahjakaskin yksilö aloittaa opintonsa aivan vääränlaisen soittimen kanssa.

Lahjakkuuden tunnistaminen on siis hyvin vaikeaa. Jos testit eivät kerro koko totuutta, saatikka korreloisivat keskenään, vaihtelevat ihmistenkin arviot. Lahjakkuuden tunnistaminen riippuu hyvin paljon myös opettajan omasta ammattitaidosta. Miten hyvin hän osaa käyttää eri opetusmenetelmiä ja näin ollen ottaa huomioon erilaiset oppijat ja temperamentit, eikä opettaa esim. vain tavalla, jolla hän itse on oppinut.

Lahjakkaiden ja lahjattomien opetuksen eroja – onko niitä?

Vaikka edellisessä luvussa hiukan kritisoidenkin käsiteltiin lahjakkuuden tunnistamista, on musiikki lahjakkaiden opetuksen suhteen myös erittäin hyvä lahjakkuuden ala. Useinhan soitonopetus tapahtuu yksilöopetuksena, jolloin opettajan on helpompi ottaa huomioon jokainen oppilaansa yksilönä. Näin ollen oppilaat voivat vaivattomasti edetä oman kehitystahtinsa mukaan eikä heidän tarvitse seurata massaa, jossa mennään heikoimpien ehdoilla. Tällöin myöskään lahjakkaat eivät joudu erityisiksi silmätikuiksi muiden oppilaiden silmissä. Juuri tästä edellä mainitusta ongelmasta Uusikylä puhuu mielestäni paljon kirjassaan.

Lahjakkaiden opetuksessa on siitä huolimatta kuitenkin muistettava, että hekin ovat ihmisiä.

Loppujen lopuksi jokainen ihminen on musiikillisesti lahjakas, on vain sattumaa mihin aikaan ja millaiseen kulttuuriin yksilö on sattunut syntymään, jotta hänen kykyjään osattaisiin arvostaa oikealla tavalla. Ahonen toteaa kirjassaan (2004: 142) harjoittelun olevan tehokkain tie musiikin oppimiseen. Harjoittelussa on kuitenkin eroja ja tässä kohtaa opettajalla on hyvin tärkeä rooli opettaa oppilaansa, olipa hän kuinka lahjakas tai lahjaton hyvänsä, oikeanlaiseen harjoittelumetodiin. Ahosen (ja myös Uusikylän) mielestä lahjakkaiden ja ”lahjattomien” ero on tekemisen laadussa, ei välttämättä sen määrässä. Lahjakkaat, tai paremminkin motivoituneimmat, musiikin opiskelijat ovat kehittäneet itselleen tehokkaan harjoittelustrategian, ns. tarkoituksellisen harjoittelun (Ahonen 2004: 142).

Periaatteessa lahjakkaiden opetus ei kovinkaan suuresti eroa vähemmän lahjakkaiden opetuksesta. Ero, kuten aiemmin onkin jo todettu, on enemmänkin laadussa. Usein lahjakkuuden on ajateltu näkyvän myös oppimisen nopeudessa, mutta asia ei suinkaan aina ole välttämättä näin. Oppilaan oppimistuloksiin vaikuttaa paljon myös, kuinka hyvin opettaja osaa mukautua oppilaansa tapaan oppia ja miten tämä oppilaaseensa suhtautuu. Toiset ihmiset tarvitsevat enemmän palkitsemista ja oppivat nopeasti seurauksista, toisille kantapään kautta oppiminen vaikuttaa hyvin vähän. Opettajan tulee siis ottaa hyvin huomioon oppilaansa temperamentti. (Keltikangas-Järvinen 2008: 62, 141-142).

Tärkein ero lahjakkaiden ja ”lahjattomien” opetuksessa on ehkä kuitenkin luovuuden kehittäminen. Lahjakas yksilö kykenee Uusikylän (2008: 61-66) mukaan havaitsemaan ongelmia ja kehittämään niihin yleispäteviä ratkaisuja. ”Tavallinen” kaduntallaaja siis kehittelisi jokaiseen ongelmaan erikseen oman ratkaisunsa. Tämä toisin sanoen tarkoittaa sitä, että lahjakkaan oppilaan kanssa opettajan on vähitellen kyettävä vähentämään auktoriteettiaan ja olla antamatta kaikkia vastauksia itse. Musiikissa tämä tarkoittaa paitsi osittain teknisten

ongelmien itsenäistä pohtimista myös esimerkiksi improvisointitaitojen kehittämistä. Improvisointihan pohjaa hyvin laajaan tietopohjaan, mm. musiikin rakenteeseen, sointukudokseen ja melodialiikkeisiin.

Lahjakkaiden sopeutuminen ympäristöön

Vaikka varsinkin musiikin parissa harvoin ajatellaan, ovat esim. soitonopettajat paitsi opettajia, myös lapsen omien vanhempien lisäksi soittotunneilla lapsen kasvattajia. ”Usein ajatellaan, että lahjakas lapsi on lahjakkuutensa vuoksi ongelmaton. Tämä on harhakäsitys. Lahjakkaiden tunne-elämä on yleensä herkkä, he kärsivät erilaisuudestaan ja ympäristön ymmärtämättömyydestä suhtautumisesta. Lahjakas lapsi tai nuori ei ole aikuinen; hänellä on ikänsä mukainen kokemustausta ja tunne-elämä” (Uusikylä 1994: 138). Olisi siis tärkeää, että lahjakkaat lapset saisi esikuvia tunne-elämältään kypsistä lahjakkaista aikuisista. Useinhan, kuten lainauksesta jo rivien välistä voi lukea, lahjakkaita lapsia pidetään pikku aikuisina ja unohdetaan heidän lahjakkuudestaan huolimatta elävän yhä lapsen maailmassa. (Uusikylä 1994: 138-139).

Lahjakkaalla opettajalla on vanhempien lisäksi siis hyvin tärkeä rooli tämän normaalin kehityksen mahdollistamisessa. Uusikylän mukaan (1994: 140-143) lahjakkaat ovat usein hyvin herkkiä ja vastuuntuntoisia. He siis huomaavat helpostikin muiden tunteet ja näin ollen mahdollisesti piilevän pilkan ikätovereidensa parissa. Toisaalta lahjakkaan oletetaan aina suoriutuvan moitteetta tehtävistään, joten tunnustuksen ja kiitoksen saaminen on hankalaa. Toisaalta lahjakaan lapsen sosiaalinen kehitys ei välttämättä kulje samassa tahdissa kuin muiden ikätovereiden ja tätä kautta lahjakas lapsi tai nuori saattaa vähitellen syrjäytyä tai itse vapaaehtoisesti vetäytyä syrjään. Uusikylä toteaa, että lahjakkailla usein on vain vähän ystäviä. Lahjakkuutensa takia monet lahjakkaat yksilöt joutuvat kiusaamisen kohteeksi, koska yhteiskunta odottaa jokaiselta kaavamaisista keskivertokäyttäytymistä. Suomalaisessa yhteiskunnassa esim. miehen roolimalli on

hyvin tiukka ja siitä poikkeavat usein joutuvat hankaluuksiin.

Musiikillisesti lahjakkaan opetuksessa on siis tärkeää muistaa ylläpitää myös muuta elämää, jotta lahjakkaan lapsen elämä ja kehittyminen tasapainoiseksi aikuiseksi olisi mahdollisimman sujuvaa ja mutkatonta. Lahjakasta on tärkeää myös rohkaista, sillä yhteiskuntaa eteenpäin vievät ajatukset ovat syntyneet nimenomaan mahdottomilta tuntuneista ajatuksista. Toisaalta on tärkeää myös kehittää lahjakkaan sosiaalisia taitoja, sillä tämänhetkinen yhteiskunta vaatii varsin suurta sosiaalisuutta, ja siitä tuskin ollaan yhtäkkisesti suuntaa vaihtamassa. Kuten Uusikyläkin (1994: 146) toteaa, lahjakkaiden kohdalla korostetaan joskus vain suoriutumista ja uran luomista.

Päätöskaneetti

Esseetä kirjoittaessani ja sen lähdekirjallisuutta lukiessa tulin vahvasti siihen tulokseen, että lahjakkuuden määrittelemineen on hyvin suhteellista. Esimerkiksi musiikillista lahjakkuutta määrittellessä edes testit eivät määrittele samoja asioita ja opettajienkin mieltymykset vaikuttavat lahjakkuuden määrittelyyn. Hyvinkin lahjakas oppilas saattaa jonkun opettajan mielestä olla lahjaton ja tyhmä, mikäli tämän muu käyttäytyminen tai temperamentti ei vastaa opettajan ihanneoppilaan kuvaa. Voi olla, että lahjakkuus jää tunnistamatta. Tämä on suuri ongelma oikeastaan jokaisella lahjakkuuden alalla, sillä lahjakkuutta voi samalla alallakin olla montaa erilaista mallia.

Mielestäni esimerkiksi musiikillisen lahjakkuuden määrittelemineen kattavasti on melko haastavaa. Siihen liittyy monia osatekijöitä, joiden kaikkien ei edes tarvitse olla esillä jokaisessa musiikillisesti lahjakkaassa yksilössä. Musiikillisesti lahjakkaalla voi olla esim. absoluuttinen sävelkorva, soittimen vaivattoman tekniikan saavuttamiseen tarvittava fyysinen elastisuus, tunneherkkyyttä, tiettyjä temperamenttipiirteitä (sinnikkyys, motivaatio jne.) yms. Toki voidaan kyseenalaistaa,

kuuluvatko nämä kaikki lahjakkuuden piiriin. Itse kuitenkin olen vahvasti sitä mieltä, että esimerkiksi lapsen temperamentti on vahvasti yhteydessä myös lapsen musiikilliseen lahjakkuuteen.

Toisaalta on selkeästi todettu, että pelkästään lahjakkuus ei musiikkialalla riitä hienon ja menestyksekkään uran saavuttamiseen, vaan siihen tarvitaan enemmän kovaa työtä. Usein nimenomaan musiikillisesti lahjakkaina pidetyt ovat tehneet eniten työtä taitonsa eteen. Voidaankin perustellusti kysyä, onko tällöin kyseessä lahjakas yksilö?

Musiikillinen lahjakkuus ja musiikillisesti lahjakkaan opettaminen on siis hyvin ongelmallinen asia. Toisaalta lahjakkaan opettaminen ei eroa juuri lainkaan vähemmän lahjakkaiden opettamisesta, mutta kuitenkin on aina olemassa se pieni ero. Lahjakkaiden kohdalla pitäisi antaa mahdollisuus kehittää luovuutta, mikä saattaa varsinkin kaavoihinsa kangistuneille opettajille olla suuri kynnys. Toisaalta voidaan ajatella, miksi vain lahjakkaat saisivat nauttia virikkeellisemmästä opetuksesta.

Tärkeintä musiikillisesti lahjakkaiden opetuksessa on kuitenkin muistaa, että lahjakkaatkin ovat vain ihmisiä. He kehittyvät samalla tavalla kuin muutkin ikätoverinsa, tietyissä asioissa ehkä nopeammin ja tietyissä hitaammin. Lahjakkaat tuntevat yhtä lailla tunteita ja tarvitsevat hellyyttä ja muuta elämää. Lahjakkaiden opetuksessa tämä usein unohdetaan, mikä saattaa johtaa musiikkiharrastuksen jättämiseen tai mielenterveysongelmiin jossain vaiheessa elämää.

Lähteet:

- Ahonen, K. (2004): *Johdatus musiikin oppimiseen*. Helsinki: Finn Lectura.
- Keltikangas-Järvinen, L. (2008): *Temperamentti ja koulumenestys*. 2. painos. Juva: WSOY.
- Lehtonen, K. (2004): *Maan korvessa*

kulkevi... - Johdatus postmoderniin musiikkipedagogiikkaan.

Turku: Turun yliopiston kasvatustieteiden laitos. Turun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnan julkaisuja B:73.

Uusikylä, K. (1994): *Lahjakkaiden kasvatus*. Juva: WSOY.